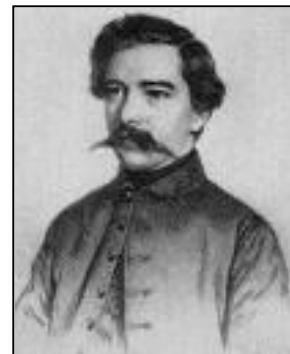

XXI. Országos Arany János Irodalmi Verseny
2013. november 11.

FELADATLAP

Kérjük, az adatait nyomtatott betűvel írja a táblázatba!

A versenyző neve, évfolyama	
Az iskola neve, címe	
Felkészítő tanára	

P. H.

Kedves Versenyző!

Az Arany János Irodalmi Verseny szervezői örömmel köszöntik Önt abból az alkalomból, hogy több havi felkészülés után most írásban adhat számot az elolvasott irodalmi művek ismeretéről.

Kérjük, vegye figyelembe az alábbiakat:

- A feladatlap **16** oldalas.
- A dolgozat megírásának **időtartama 240 perc** (14 és 18 óra között).
- **Helyesírási szótár használható**, más **segédeszköz** (könyv, jegyzet) **nem**.
- Piszkozat, fogalmazvány készítését (az idő rövideje miatt) nem ajánljuk.
- Kérjük, **kék vagy fekete színű tollat** használjon!
- Törekedjen az esztétikus, **rendezett írásképre**, ügyeljen a **helyesírásra!**
- Javítófestéket ne használjon!

Jó munkát és sok sikert kívánunk!

Az elérhető maximális pontszám: 180 pont

A versenyző pontszáma		A javító tanár aláírása	
A versenybizottság felüljavítása utáni végleges pontszám			

I. Arany János: Buda halála

1. Értelmezze a következő idézeteket!

„Légy te, öcsém, a *kard*; én leszek a *pálca*...”

.....

.....

.....

.....

„Ihol én, ihol én pőrölyje világnak!”

.....

.....

3	

2. Hogyan szerezte meg Buda a kardot?

.....

1	

3. Ki ő? Mi ez?

Keveháza:

Rof:

Bendegúz:

Hadúr:

táltos:

5	

4. Mi vezet Buda halálához? Említsen három cselekményelemet!

.....

.....

.....

3	

5. Mi a szerepe a Rege a csodaszarvasról című betétnek a műben?

.....

.....

.....

2	

6. Olvassa el a következő idézeteket!

- a) „Közelébb vagy hozzám, mint Etel, a férjem,
Tested az én testem, véred az én vérem,
Bosszút az anyádért bár iszonyút vennél...”
- b) „Őrizd magad, úgymond, Etele hirétül:
Azzal Buda romlik, ha Etele épül...”

Egészítse ki az alábbi táblázatot a részletek alapján!

Az idézet betűjele	Ki mondja?	Kinek?	<i>Milyen céllal?</i>
a)			
b)			

6	

II. Csiky Gergely: A nagymama

1. Töltse ki az alábbi adatlapot!

Vezetéknév	Keresztnév	Foglalkozás
Kosztá		
	Seraphine	
Tódorka		
	Piroska	

4	

2. Értelmezze az alábbi részleteket! Válaszát 2-3 összefüggő mondatban fogalmazza meg!

- a) „Farkast csempészni a bárányakolba, héját a galambdúcba ... nem élhetek ennyire vissza a bizalommal ...”

.....
.....
.....
.....

- b) „Megegyeztünk, hogy csak akkor gyújtjuk meg Hymen fáklyáját, ha eleget tettünk félre, hogy önálló intézetet nyithassunk!”

.....
.....
.....
.....

- c) „Íme, a tél álmódott boldogsága valósággá lesz a szép tavaszban.”

.....
.....
.....
.....

6	

3. A cselekmény bonyolításában szerepet játszik három levél.

Ki, kinek, milyen céllal írja ezeket a leveleket?

- a)

.....

- b)

.....

- c)

.....

3	

4. Kihez szólnak az alábbi mondatok? Egészítse ki a megfelelő névvel a szöveget!

„Hagyjon el,! Utoljára állunk szemközt egymással, kimondhatom az igazat: igen, szerettem önt, szeretem most is végtelenül, de az ön nagybátyja ellensége az én drága nagymamámnak, gyűlöli őt, nem leszek az ön nejevé soha, soha!”

„Hiszen akkor visszaesném abba a sötét, hideg árvaságba, honnan a te drága szíved melege váltott meg engem. Oh, édes nagymama, hiszem, hogy igazán szeretsz! De te is hidd, hogy a ted szeret téged...”

„...ha tudtam volna, hogy unokatestvérem... Mégis jó hozzám az isten! Mikor legjobban panaszoltam árvaságomat, nemcsak egy drága nagymamát adott, hanem ráadásul egy kis unokatestvért is... Oh, édes, ha mi azt akkor tudtuk volna!”

3	

5. Kire vonatkoznak az alábbi megállapítások? Írja a megfelelő betűjelet a név elé!

	báró Örkényi Vilmos	a) okos, jóságos, adakozó asszony
	Galambosné	b) kedves, vonzó fiatal leány
	Szerémy grófné	c) kemény, dühös, merev ember
	Szerémy Ernő	d) zsörtölődő öregasszony
	Leoni Márta	e) könnyelmű fiatalember

2	

6. Mivel magyarázza Szerémy grófné, hogy rangon alul engedné megnősülni unokáját?

- a)
-
- b)
-

2	

III. Móra Ferenc: Aranykoporsó

1. Egészítse ki az alábbi mondatot a regényben olvasottak alapján!

Az aranykoporsó a(z) (hol?),(mikor?),
 (kinek az uralkodása idején?) játszódik.

3	

2. Mi a regény központi témája, ami a történelemhez kapcsolja?

.....

1	

3. Mutassa be a regény két szereplőjét: Quintiport és Diocletianust! Térjen ki a kettejük közti kapcsolatra is!

Quintipor:.....

.....

.....

.....
.....
Diocletianus:

6	

4. Miért nevezik Constantiust „fehér Caesar”-nak?

1	

5. Kicsoda Bión? Hogyan mentette meg Alexandria városát?

4	

6. Mi az oka Prisca császárné rejtélyes betegségének? Ki gyógyítja meg átmenetileg? Mikor szűnik meg végleg ez az állapot?

3	

7. Mi jellemezte a regény korában a keresztény templomokat? Említsen legalább 3 elemet!

1	

8. Mi volt az a három kérdés, amelyre Biónnak válaszolnia kellett a Lactantiusnak írt levelében a regény utolsó fejezetében?

1

IV. Sütő András: Gyermekkorom tükörcserepei

1. Értelmezze a mű címét!

2

2. A következő állítások mindegyike tartalmaz valamilyen téves információt. Találja meg a hibát, majd írja le helyesen az állítást!

Sütő András szülőhelye, Pusztakamarás a Felvidéken található.

Az író szilveszter éjszakáján éjfélkor született.

Édesapja dolgozott iparosként, földművelőként, vadászként, méhészként és szőlősgazdaként.

Sütő Andrásnak négy testvére volt: Gergely, László, Pisti és Gyuri.

Sütő András a szülőfalujából a nagyvárad Bethlen-kollégiumba került ösztöndíjjal.

5

3. Értelmezze az alábbi részleteket! Válaszát 2-3 összefüggő mondatban fogalmazza meg!

a) „... visszahoztam, kedves tiszteletesasszony, a kedves fél lábát.”

b) „... a közös pokróc alól a Másba kíváncsoztam, otthoni szavaim nélkül valóban a Semmibe kerültem... Hazamegyek tehát – az ég alól, a szabad nyújtózkodásból a közös kucorgásba.”

-
-
-
- c) „Volt egyszer, hol nem volt egy piros pettyes, kék csíkos lazac, nem is egy: sok lazac. Itt születtek valahol a hegyi patakokban. Az ő szavukat tanulták meg gyermekkorukban... Fölserdültek a lazacok, elindultak a pisztrángos patakokkal lefelé, jobbra-balra pillogtatva és hallgatózva: merre lehet az óceán? (...) Eljött az ideje, hogy férjhez menjenek, megházasodjanak. Akkor bizonyult szűknek az óceán, amely morajlik, harsog, zúg és üvölt is a szélben, de sohasem mondikál. Arra csak az otthoni vízbőlcső képes: az óceánnál is tágasabb szülőcsermely, annak, tudod, nem sós, hanem édes a vize.”
-
-
-
-

6	

4. Ki kicsoda? Párosítsa össze a neveket a leírásokkal! (Írja a megfelelő betűjelet a név elé!)

	Bogár Zsuzsika	a) az ispán törvénytelen gyermeke
	Szirmai Misi	b) kiváló énekes, Bartalis úr szolgálatában áll
	Békasó	c) Sütő András iskolatársa
	D. Jóska	d) Sütő András nagybátyja

2	

5. Sütő András tisztelettel emlékezik meg neves írókról, művészekről, történelmi személyiségekről. Soroljon fel közülük négyet!

2	

6. Melyik szó a kakukktojás? Válaszát röviden indokolja!

csűr pitvar tálas tornác

.....

.....

2	

7. Mi a köznyelvi jelentése az alábbi nyelvjárási kifejezéseket tartalmazó mondatnak?

„... megcsöppent enyhén az eszterháj.”

.....

1	

V. Jack London: Martin Eden

1. Miért hívja meg Arthur Martin Edent ebédre?

.....
.....

2	

2. Milyen új szokásokat vesz fel, hogyan nevei önmagát, hogy méltó lehessen Ruthhoz? Említsen legalább három elemet!

.....
.....
.....

1	

3. Milyen volt kezdetben, és hogyan változott meg Mr. és Mrs. Morse Martinhoz való viszonya?

.....
.....

2	

4. Ki kicsoda? Milyen viszonyban vannak Martin Edennel a következő szereplők?

a) Joe Dawson

.....

b) Russ Brissenden

.....

c) Mr. Butler

.....

d) Lizzie Connolly

.....

e) Bernard Higgenbotham

.....

10	

5. Hogyan szerzi meg Martin a neki járó öt dollárt a Transcontinentál kiadóhivatalában?

.....

1	

6. Kinek ajándékozza első könyve egy példányát? Miért? Mi a könyv címe? Hova kerül a könyv?

.....
.....

2	

7. Mit jelentett Martin számára a Déli-tenger? Mivel szeretett volna ott foglalkozni?

.....
.....

2	

VI. Bereményi Géza: Eldorádó

1. Mit jelent a címadó Eldorádó kifejezés?

.....

1	

2. Mikor és hol játszódik a mű cselekménye?

.....

1	

3. Milyen betegség miatt kerül kórházba a történet főszereplője, és hogyan értesül erről az édesanyja?

.....
.....

2	

4. „Nagyapánk a pénzt választotta egyetlen mércének.”

Értelmezze az idézetet! Válaszában legalább két konkrét példára is hivatkozzon!

.....
.....
.....
.....

3	

5. Az unoka és a Nagyanya milyen átélt, közös élményére utalnak a következő mondatok?
„Nagyanyánk hírhozóként fogadott vissza engem. (...) Túlvilági hírnöknek tart, mióta hazatértem a kórházból.”

.....
.....
.....

3	

6. Miért szerette nagyon az unoka a vasárnapokat?

.....
.....

2	

7. A Nagyapa és a Nagyanya – egymástól eltérő karakterükkel – különböző életformákat képviselnek. Hasonlítsa össze őket négy-négy jellemző tulajdonságuk alapján!

Nagyapa

Nagyanya

4	

8. Nevezze meg, kikre vonatkoznak az alábbi megállapítások!

a) „Ő a Vízivárosban viselkedett rendesen, nálunk látogató volt.”

.....

b) „Ő független volt az emberek világától. (...) hűséget adott Nagypánknak a piacon.”

.....

2	

9. Mit tudunk a következő szereplők további sorsáról?

a) Unoka:

.....

b) Nagyapa:

.....

2	

VII. Leiner Laura: A Szent Johanna gimi - Kezdet

1. Mindenhonnan ugyanaz a szó hiányzik. Egészítse ki a szöveget !

Az egyik doboz tetejére dobva megtaláltam a (...) anyu olyanokat mondott, hogy „egy tizennégy éves lány legjobb barátja a”(…) Először be akartam mutatkozni, de az olyan hülyeség, a az enyém, magamnak csak nem mutakozom be...

1	

2. „Marad az esős idő? – kérdezte anyut. Na persze, ezt soha senki nem hagyja ki.”

Miért érdeklődnek Reni ismerősei mindig az időjárásról?

.....

1	

3. Pótolja az adatlapokról lemaradt neveket!

Név:.....
Kor: 15
Beszélt nyelv: magyar, angol, francia, spanyol
Magamról:
Érdeklődési kör: akad...
Klubtagság: SKA, SkaPunk RulZ, Skate;
 Deszkások, Born int he USA, Bajnokok Ligája RulZ

Név:.....
Kor: 14
Beszélt nyelv: magyar, francia
Magamról: „Régen egy kicsit beképzelt voltam, de most már tökéletes vagyok.”
Érdeklődési kör: technológia, multifunkcionális készülékek, filmszerkesztés/vágás, foci
Klubtagság: Bajnokok Ligája RulZ, Milyen telefonod van?;Milyen telefont vegyek?; Micro SD kártya fanok

2	

4. Kik ők?

- a) „rémesen éles hangon megszólalt, amitől, mint egy rossz filmben, mindenki megállt és lefagyott. (...) Kerüld el, ő a sulis diktátora.”

- b) „egy középkorú, magas, vékony ember csukta be maga mögött az ajtót, majd kerek szemüveg mögül csillogó tekintettel meredt az osztályra. (...) hadart is tovább, másodpercenként ellenőrizve az óráját, hogy mennyi időnk van. (...) Igazából nagyon rendes volt, igyekezett mindent észben tartani, talán kicsit túl is pörgött.”

- c) „A többiek egész szünetben »kegyetlen ...ról«, »megbuktat ...ról« és »pótvizsgán is megbuktat ...ról« tanakodtak. Én nem szóltam bele, csak hallgattam őket, a viláért sem mondtam volna meg, hogy nekem tükre szimpi.”

- d) mindig elkésik

- e) állandóan fingerboardot tologat

- f) három hónapig nem szólalt meg

6	

5. Ki mondja kinek és milyen helyzetben?

„– Szólok az osztályfőnöködnek, hogy megtagadtad a feladatot! Ez pedig itt egyes!”

.....

3

6. Melyek azok a művek, amelyek nem szerepeltek Rentai Renáta olvasmányai között? A „kakukktojásokat” húzza alá!

Charles Dickens: Szép remények; Charles Dickens: Twist Olivér; Charlotte Brontë: Az angoltanár; Daniel Defoe: Robinson Crusoe; Gárdonyi Géza: Ida regénye; Jane Austen: Bűszkeség és balítélet; Jane Austen: Emma; Jonathan Swift: Gulliver utazásai; Mark Twain: Huckleberry Finn; Oscar Wilde: Dorine Gray arcképe; Thomas Hardy: A kék szempár; William Golding: A legyek ura

1

7. Minősítse az állításokat! Igazak vagy hamisak?

- a) Egybeesett Cortez és Ricsi gördeszkás, valamint Kinga lovas versenye
- b) Reni és Virágon kívül csak az a-s lányok voltak Gödöllőn
- c) Az iskolaújság számára sok képet készített Reni
- d) Kinga megnyerte a díjlovaglást
- e) A verseny után Reni és Virág elmentek a Millenáris Parkba

3

8. A 9. B osztály tanulói jól szerepeltek az iskolai tanulmányi versenyeken. Teljes nevekkel egészítse ki az eredménylistát!

a tanulmányi verseny neve	helyezés	név
<i>francia</i>	1.	
<i>informatika</i>	3.	
<i>irodalom</i>	1.	
<i>műveltségi</i>	1.	
<i>rajz</i>	2.	
<i>sakk</i>	1.	
<i>szavaló</i>	1.	

3

VIII. Fogalmazás

Válasszon ki az olvasmányok közül két-három művet, és azok alapján írjon egy fogalmazást a következő címmel: „*A gyermekkor meghatározó eseményei*”! Ügyeljen a stílusára és a helyesírására! Írása ne haladja meg a három oldalt!

(40 pont)

